

การศึกษาการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของซูซูกิ ของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์

The Study of Music Instruction for Early Childhood Based on Suzuki's Approach Of Aum Aree Music School

มณีดา สุขเอก^{*1}

Maneda Suk-Aek^{*1}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของซูซูกิ ของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์ วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของซูซูกิ มีการนำปรัชญาเข้ามาประยุกต์ในการสอนดนตรี วิธีการสอนดนตรีของซูซูกิไม่ได้เป็นเพียงการสอนดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กหลาย ๆ ด้าน โดยการสร้างพัฒนาการ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพของเด็กผ่านกิจกรรมที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อ อีกทั้งการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิจะให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น 2) กระบวนการเรียนการสอน/แนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของซูซูกิ มีการนำทักษะดนตรีเข้ามามีบูรณาการกับกิจกรรมในการสอน ทั้งการร้อง เล่น เต้น ฟัง อ่าน คิดสร้างสรรค์ เชื่อมโยงกันเป็นกิจกรรม พร้อมทั้งปลูกฝังลักษณะนิสัย บุคลิกภาพที่ดีของเด็กผ่านการทำกิจกรรมไปด้วย 3) การวัดและประเมินผล ไม่ได้ทำการวัดที่เด็กเล่นดนตรีเป็นหรือเล่นดนตรีเก่ง แต่วัดจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการทำกิจกรรม โดยผ่านการสังเกตและบันทึกผลจากพ่อแม่ และคุณครู เมื่อเด็กปฏิบัติได้ครูผู้สอนจะให้เด็กทำซ้ำจนเป็นนิสัย และจะเพิ่มมิติในการเรียนมากขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย / แนวคิดของซูซูกิ

* corresponding author, email: ying.trumpet@gmail.com

¹ นักศึกษาวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Student's College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research are to Study of Music Instruction for Early Childhood Based on Suzuki's Approach Of Aum Aree Music School. The research is Qualitative research strategy. The Findings were 1) Music Instruction for Early Childhood Based on Suzuki's Approach Philosophy is applied to the teaching of music. Suzuki's method of teaching is not just teaching music but is a teaching to improve children's learning skills in many areas by creating development, character traits, and personality of children through activities that use music as teaching and learning media. In addition, Suzuki's Approach is very important to the environment because a good environment helps children to develop various aspects better. 2) Study process Teaching / Guidelines for organizing activities Suzuki's Approach Music skills are integrated with teaching activities, including singing, playing, dancing, listening, reading, and creativity. As well as cultivate personality traits Good personality of children through activities. 3) Measurement and evaluation is not a measure that a child plays music or is good at playing music but measured by behavior that changed from activities by observing and recording the results from parents and teachers. When children are able to practice, teachers will allow children to repeat until it is a habit. And will increase the dimension of study.

Keywords: Music Instruction for Early Childhood / Suzuki's Approach

บทนำ

เด็กปฐมวัยถือว่าเป็นวัยทองแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม พัฒนาสูงสุดและส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ทักษะ ความสามารถในระดับที่สูงขึ้น เสียงดนตรีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะวางรากฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความรู้สึกหรือการแสดงออก สำหรับในทางการศึกษาแล้ว ดนตรีนับเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ

(พิทักษ์ คชวงศ์, 2537) ครั้นเมื่อเด็กโตขึ้นมีวุฒิภาวะและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ดนตรียังเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังที่ ชูชูกิจ อาจารย์ที่มีชื่อเสียงของชาวญี่ปุ่น กล่าวว่า การฟังดนตรีตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เด็กควรมีโอกาสได้ฟังดนตรีที่ดีและซ้ำ ๆ กัน เพราะดนตรีก็เหมือนกับภาษาพูดของมนุษย์ ถ้าเด็กได้ยินเสียงดนตรีตั้งแต่แรกเกิดก็เท่ากับเด็กได้พัฒนาการรับรู้เสียงดนตรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ดนตรีจึงจัดเป็นประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นวัยอันเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรมทางดนตรี เพราะเป็นวัยที่เด็กตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เป็นวัยที่เด็กเริ่มสนใจที่จะศึกษาความเป็นไปต่าง ๆ เป็นช่วงชีวิตที่เด็กมีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ความสมบูรณ์ของร่างกาย ชอบการเลียนแบบ ชอบการเคลื่อนไหว ชอบเสียงเพลงและดนตรี การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงเป็นการเน้นที่การฝึกทักษะในการแสดงออกมากกว่าการเรียนรู้ พัฒนาด้านการเคลื่อนไหว การใช้ร่างกาย การพูดสื่อความเป็นเพลงเป็นเรื่องราว ได้รู้จักตนเองและเข้าใจสภาพความเป็นไปรอบ ๆ ตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง วิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้การเรียนการสอนเด็กปฐมวัยได้ผลดี คือ การนำสิ่งที่เด็กชอบที่เด็กพอใจมาเป็นสิ่งเร้า และสิ่งที่เด็กชอบและพอใจมากที่สุดอย่างหนึ่งก็คือเพลงและดนตรี นอกจากนี้ดนตรียังนำไปสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการกับวิชาการ องค์ความรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ แก่เด็กปฐมวัยอย่างสำคัญทีเดียว (พิทักษ์ คชวงศ์, 2537) ดนตรีจึงเป็นศาสตร์ที่ทำให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้านของการเจริญเติบโต เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การเรียนการสอนในปัจจุบันมีหลักการสอนมากมายที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ซึ่งหลักการสอนเหล่านี้มีกระบวนการสอน วิธีคิด ลำดับการสอนอย่างเป็นระบบโดยมีความแตกต่างกันตามแนวคิดการสอนหรือหลักการสอน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี การเลือกใช้หลักการสอนดนตรีนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่าต้องการสอนสาระใดและควรคำนึงถึงประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนดนตรี (คณิตพรหมนิล, 2560) ดังเช่น หลักการสอนดนตรีของชินอิชิ ชูชูกิจ เขาเชื่อว่าความสามารถที่เรียกว่า “เก่งหรืออัจฉริยะ” ไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด ทุกคนเกิดมามีทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากันหมด คือ “ไม่มีอะไร” ต้องอาศัยการเรียนรู้ การเลี้ยงดู อบรมบ่มสอน

และการพัฒนา เพื่อให้เด็กเป็นอย่างที่คุณแม่ต้องการ การเรียนรู้ของเด็กเหมือนกับ การเรียนรู้ภาษาจากแม่ กระบวนการสอนของชินอิชิ ชูซูกิ ตั้งชื่อว่า “การศึกษาของ คนเก่ง” (Talent Education) ชูซูกิ เชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และเป็นคนเก่ง ได้ แต่อย่าทอดทิ้งให้เด็กเติบโตอย่างยถากรรมโดยที่ไม่ได้อบรมเลี้ยงดูอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมั่นว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้นจึงต้องสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเด็กทุกคนที่เรียนดนตรีจะได้รับสิ่งดี ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ (สุกรี เจริญสุข, 2541) ดนตรีจึงไม่ได้เป็นเพียงความบันเทิงเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของคุณภาพชีวิตอีกด้วย

โรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์ เป็นโรงเรียนดนตรีโรงเรียนหนึ่งที่มุ่งเน้นไปที่ เครื่องดนตรีคลาสสิกและอะคูสติค มีการเปิดสอนหลักสูตรทางดนตรีหลายหลักสูตร รวมทั้งหลักสูตรดนตรีสำหรับเด็ก โดยใช้หลักการสอนดนตรีของชูซูกิเข้ามาประยุกต์ Suzuki Early Childhood Education Program เป็นหลักสูตรที่ผ่านการวิจัย (ในอเมริกา แคนาดา ยุโรป และเอเชีย) เป็นชั้นเรียนที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการ ตามธรรมชาติของเด็ก ภายใต้บรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ซึ่งครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง เป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพด้าน บวก เช่น การรอ ความอดทน การแบ่งปัน วินัยต่อตนเองและผู้อื่น การเคารพผู้อื่น เป็นต้น SECE เป็นชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่ในครรภ์ จนถึงอายุ 3 ปี ผ่านกิจกรรมที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อ เพื่อเตรียมความพร้อม สร้างสมาธิ และดึงศักยภาพในการเรียนรู้ที่เป็นเลิศของเด็กแต่ละคน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำซ้ำ และลงลึกมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นศักยภาพ (Ability) ทางด้านต่าง ๆ ที่สมบูรณ์ หลักสูตรพื้นฐานทางดนตรีที่มีกิจกรรมการเล่นต่าง ๆ เช่น Game song, Fingerplay, Movements โดยเน้นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี และช่วยพัฒนาสิ่งที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น อารมณ์ สังคม สติปัญญา กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ รู้จักคิด กล้าร้องเพลง และ กล้าแสดงออก เป็นชั้นเรียนที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กหลาย ๆ ด้าน เช่น ทักษะการฟัง ทักษะความเข้าใจในเรื่องของขนาด ทักษะความรู้ในเรื่องของ คุณลักษณะเสียง ทักษะความรู้เรื่องการนับเลข ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการเข้า สังคม คำศัพท์ การพัฒนาตัวตนที่สมบูรณ์แบบด้วยกระบวนการเรียนดนตรี (โรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์, 2561) ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยควรได้รับ

การส่งเสริม และได้รับการคัดสรรให้เหมาะสมกับช่วงอายุ และพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น โรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์ มีการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดการสอนที่นำดนตรีเข้ามาสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ การเล่น การทำกิจกรรมทางดนตรี โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ ทั้งการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี เป็นต้น จากการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ พัฒนาพฤติกรรมของเด็กนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของชูชุกี ของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการจัดการสอนดนตรีที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมและการเรียนรู้ผ่านทักษะทางดนตรี สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการสอนทางดนตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของชูชุกี ของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา ดังนี้

1. บุคคลข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คุณครูตปาลิน เจริญสุข
2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของชูชุกีของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการจัดการสอนดนตรีผ่านทักษะทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. บุคคลข้อมูล ได้แก่ คุณครูตปาลิน เจริญสุข
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ประวัติ

ครูผู้สอน และตอนที่ 2 รายละเอียดการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอน คือ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย กำหนดบุคคลข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือ สร้างแบบสัมภาษณ์ตามแบบกำหนดประเด็นที่ตั้งไว้ นำเครื่องมือฉบับร่างส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้คำแนะนำและแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสำนวนและความตรงต่อเนื้อหา นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยไปติดต่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนสอนดนตรีเอื้ออารีย์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามที่กำหนดในเครื่องมือ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนดนตรีเด็กของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้ออารีย์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิจัย โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. แนวคิด/หลักสูตรที่ใช้ในการสอน

การสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของซูซูกิ มีการนำปรัชญาเข้ามาประยุกต์ในการสอนดนตรี ซูซูกิ เชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และเป็นคนเก่งได้ วิธีการสอนดนตรีของซูซูกิไม่ได้เป็นเพียงการสอนดนตรีเพียงอย่างเดียว หรือสอนให้เด็กเล่นดนตรีเก่ง แต่เป็นการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กหลาย ๆ ด้าน สร้างพัฒนาการ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพของเด็ก ผ่านกิจกรรมที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อ และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะซูซูกิเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

แก่การเรียนรู้ ครู เด็ก และผู้ปกครอง ต้องเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกัน เมื่อเป็นสิ่งแวดล้อมเดียวกันแล้ว การสร้างกิจกรรมในการสอนก็ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก ธรรมชาติของเด็กในช่วงปฐมวัยนี้ เป็นช่วงที่กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ยังไม่แข็งแรง กิจกรรมจึงเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้มีความซับซ้อน เน้นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี และช่วยพัฒนาสิ่งที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ของเด็ก พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็ก มอง สังเกต ทำให้ดู เป็นตัวอย่าง และเกิดการเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นเรื่องสำคัญของเด็กในวัยนี้ ตามพัฒนาการของเด็ก เด็กในวัยนี้จะอยู่ในช่วงเลียนแบบ เลียนแบบพ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณครู วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ จึงเป็นวิธีการสอนแบบแม่สอนลูก หรือคำโบราณที่ว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” คือ การสอนดนตรีโดยการเลียนแบบ การสร้างกิจกรรมของการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ มีการเรียงเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ทำให้เด็กมีความรู้สึกอยากเรียน อยากเล่น เด็กจะเกิดความกล้าแสดงออก ไม่เน้นความยาก แต่เน้นรูปแบบที่ง่าย ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ทำซ้ำ และลงลึกมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นศักยภาพทางด้านต่าง ๆ ที่สมบูรณ์ การสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านบวก ศักยภาพด้านบวกนี้ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ดี ซึ่งเป็นการถ่ายทอดและปลูกฝังผ่านกิจกรรม จนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก ทำซ้ำจนการเป็นนิสัยที่ดี ทำซ้ำจนเป็นธรรมชาติ และธรรมชาติ คือ ชีวิต

2. กระบวนการเรียนการสอน/แนวทางการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของซูซูกิ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี และเหมาะสมที่สุด เพื่อที่เด็กจะได้เจอสิ่งที่ดีที่สุด ดังนั้นจึงมีข้อระเบียบบังคับสำหรับครูผู้สอน เพราะซูซูกิเชื่อว่า ครูดีเด็กก็จะพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ครูไม่ดีเด็กก็จะพัฒนาได้ช้าหรือพัฒนาแบบผิด ๆ ตามครู ครูเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดทิศทางการเรียนของเด็ก “ครูเก่งเด็กเก่ง ครูไม่เก่งเด็กไม่เก่ง” นอกจากครูจะต้องดีแล้ว พ่อแม่ก็มีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอนนี้เช่นกัน พ่อแม่มีบทบาทที่จะสนับสนุนให้ลูกเรียนและพัฒนา พ่อแม่เรียนแล้วเปิดโอกาสให้ลูกเลียนแบบและปฏิบัติตาม ซูซูกิให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เขาเชื่อว่า “การจะสร้างคนได้ จะต้องสอนแม่ของแม่อีกที” ซึ่งหมายถึง การสอนครั้งนี้จะทำให้เด็กกลุ่มนี้ดีขึ้น แต่ผลที่จะได้ดีที่สุดคือลูก ๆ ของเด็กกลุ่มนี้ที่จะเป็นประชากรที่ดี

จริง ๆ ผลนั้นจะสืบทอดกันเป็นทอด ๆ เพราะลูกจะมองครูเป็นแรงบันดาลใจ แต่จะมองพ่อแม่เป็นบุคคลต้นแบบ เด็กจะดีได้อยู่ที่พ่อแม่เป็นหลัก

ในกระบวนการเรียนการสอน มีการนำทักษะดนตรีเข้ามาบูรณาการกับกิจกรรมการสอน โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมผ่านทักษะทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งการร้อง เล่น เต้น ฟัง อ่าน คิด เชื่อมโยงกันเป็นกิจกรรม เด็กในวัยนี้ควรได้รับการพัฒนา ทั้งกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อ เช่น การเคาะจังหวะ ได้เล่นเครื่องประกอบจังหวะ เป็นต้น ได้รับรู้จากการสัมผัส การได้ลงมือกระทำ การเคลื่อนไหว ฟังเสียง ฟังร้อง และฝึกความคิดสร้างสรรค์ เช่น คิดทำทางประกอบดนตรี เป็นต้น โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อหรืออุปกรณ์ในการเรียนการสอน พร้อมทั้งปลูกฝังลักษณะนิสัย บุคลิกภาพที่ดีของเด็กผ่านการทำกิจกรรมไปด้วย เพราะการสอนหรือการปลูกฝังที่ดีก็เหมือนภาษาพูดของมนุษย์ ถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังที่ดีตั้งแต่แรกเกิดก็เท่ากับเด็กได้รับการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกลายเป็นธรรมชาติของเด็ก บรรยากาศที่ดีก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา บรรยากาศในการเรียนต้องมีความสงบ เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจได้อย่างเต็มที่ ในกระบวนการเรียนการสอนจะสอนให้เด็กทำซ้ำ โดยมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างให้เด็ก เมื่อเด็กเกิดความพร้อมเด็กจะเริ่มปฏิบัติด้วยตนเอง ปฏิบัติซ้ำไปเรื่อย ๆ และลงลึกมากขึ้น จึงจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ระยะเวลาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ระยะเวลาความพร้อมของเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน ถ้าในกระบวนการเรียนการสอนฝึกให้เด็กปฏิบัติจนเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติของเด็กก็จะติดตัวไปจนโต เหมือนภาษาและลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

3. การวัดและประเมินผล

ในการเรียนแต่ละครั้งพ่อแม่จะเป็นผู้สังเกตได้ดีที่สุดว่า ลูกของตนเองนั้นมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ที่บ้านลูกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ การบันทึกผล ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพ่อแม่ของเด็ก โดยมีครูเป็นผู้มองภาพรวม มีการบันทึกผล โดยใช้แบบจดบันทึกพฤติกรรม แบบสังเกต และมีการประเมินความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ไม่มีการให้คะแนน เนื่องจากเด็กในช่วงวัยนี้มีความพร้อมที่ไม่เท่ากัน จึงไม่มีการให้คะแนนเป็นตัวเลข แต่วัดจากการสังเกตว่าเด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหรือไม่ วัดจากการปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายข้อ ผ่านการ

บันทึก สังเกตจากพ่อแม่และจากครูผู้สอนเอง เมื่อเด็กปฏิบัติได้ ครูผู้สอนจะให้เด็กทำซ้ำจนเป็นนิสัย และจะเพิ่มมิติในการเรียนมากขึ้น มีการสรุปผลเป็นรายข้อว่าเด็กสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ได้หรือไม่

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวทางการจัดการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ

การจัดการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ที่สุด คือ ครู เด็ก และผู้ปกครอง ต้องเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นต้องอาศัยทั้งสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนประสานสัมพันธ์กัน มิได้ให้ความสำคัญอยู่กับสิ่งเร้าภายนอกอย่างเดียว และจะเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและส่วนร่วมมาก (สมบุญรณ์ ศาเลยาชีวิน, 2526) การสร้างกิจกรรมในการสอนของซูซูกิ เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้มีความซับซ้อน เน้นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี สร้างประสบการณ์ให้เด็ก ช่วยพัฒนาสิ่งที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ของเด็ก พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็ก มอง สังเกต และทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การทำให้ดูเป็นตัวอย่างเป็นการสร้างประสบการณ์อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ กล่าวว่า ครูสามารถช่วยจัดประสบการณ์เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอให้เด็กพร้อมตามธรรมชาติ หมายความว่า ความพร้อมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดเร็วขึ้นได้ (พรพรณี ข.เจนจิต, 2528) เมื่อเด็กเกิดความพร้อม เด็กก็จะเกิดการเลียนแบบ วิธีการสอนตามแนวคิดของซูซูกิ เป็นวิธีการสอนแบบแม่สอนลูก คือ การสอนดนตรีโดยการเลียนแบบ เลียนแบบพ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณครู เด็กจะมองครูเป็นแรงบันดาลใจ แต่จะมองพ่อแม่เป็นบุคคลต้นแบบ ถ้าพ่อแม่และครูร่วมกันสร้างต้นแบบที่ดี เด็กก็จะมี การเลียนแบบที่ดีด้วยเช่นกัน เมื่อเด็กถูกถ่ายทอดและปลูกฝังผ่านกิจกรรมทำซ้ำเรื่อย ๆ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทำซ้ำจนเป็นธรรมชาติและติดตัวไปจนโต

2. แนวทางการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นจะต้องสร้างกิจกรรมในการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก พัฒนาการทางร่างกายตามธรรมชาติของเด็กในช่วงปฐมวัยนี้ เป็นช่วงที่กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ยังไม่แข็งแรง แต่มีทักษะการเคลื่อนไหวและมีความสามารถในการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ การจัดกิจกรรมทางดนตรี จึงควรเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้มีความแข็งแรงขึ้น พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ขา ลำตัว นิ้วมือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย กิจกรรมทางดนตรี เพลงและดนตรี สามารถใช้เป็นส่วนเสริมเพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวของเด็ก ทั้งแบบอยู่กับที่ เคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวเพื่อดนตรีหรือการเต้นรำ เป็นต้น พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการการแสดงออกด้านอารมณ์ที่ชัดเจน ทั้งอารมณ์พึงพอใจและไม่พึงพอใจ มักจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ ชอบปฏิเสธ ดังนั้น นอกจากจะสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมอารมณ์ทางด้านบวกของเด็กแล้ว กิจกรรมทางดนตรีควรเสริมการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และดึงบุคลิกภาพของเด็กออกมาผ่านการทำกิจกรรม โดยการกล่อมเกลามาที่ละเล็กละน้อย และทำซ้ำไปเรื่อย ๆ จนเป็นธรรมชาติ พัฒนาการทางด้านสังคมเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากเมื่อเด็กโตมา การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเป็นสิ่งทีหลีกเลี่ยงไม่พ้น พัฒนาการทางด้านสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย พัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยนี้คือ เด็กจะกระตือรือร้นในการเข้าสังคม อยากรู้ อยากลองสิ่งใหม่ ๆ การจัดกิจกรรมทางดนตรีควรช่วยให้เด็กเรียนรู้พร้อม ๆ กับเพื่อน ให้เด็กได้ร่วมร้องเพลงหรือทำกิจกรรมทางดนตรีร่วมกัน โดยที่ไม่ต้องมีการบังคับพร้อมทั้งปลูกฝังลักษณะที่ดีของการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติซ้ำไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเด็กรู้สึกสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน สามารถที่จะปรับตัวในลักษณะที่เหมาะสมเมื่ออยู่ร่วมกับผู้เรียน ซึ่งจะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดี มีความร่วมมือกันในการทำกิจกรรม ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. แนวทางการจัดการสอนดนตรีผ่านทักษะทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการเรียนการสอนดนตรี จำเป็นมีการนำทักษะดนตรีเข้ามามีบูรณาการกับกิจกรรมในการสอน ทักษะทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย มีทั้งการร้อง เล่น เต้น ฟัง อ่าน คิด ดังนั้น การจัดการสอนในแต่ละครั้งควรต้องมีทักษะทางดนตรีที่ครบ ทักษะทางดนตรีแต่ละทักษะถูกจัดให้เชื่อมโยงกันเป็นกิจกรรม เด็กในวัยนี้ควรได้พัฒนาผ่านการได้ลงมือกระทำ คือ

- ทักษะการเล่น เช่น กิจกรรมการเคาะจังหวะ กิจกรรมเล่นเครื่องประกอบจังหวะ (ไซโลโฟน) เป็นต้น ได้รับรู้จากการสัมผัส เช่น กิจกรรมสุนัข สัมผัสและให้ความอ่อนโยนกับสุนัข เป็นต้น
- ทักษะการเต้น การเคลื่อนไหว เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวตามจังหวะที่ได้ยิน กิจกรรมเคลื่อนไหวตามเสียงเคาะ กิจกรรมเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง การเต้นท่าทางประกอบเพลง เป็นต้น
- ทักษะการฟัง เช่น กิจกรรมการฟังเสียงริงกิงโทน กิจกรรมฟังเสียงสูง – เสียงต่ำ กิจกรรมฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง การฟังนิทาน เป็นต้น
- ทักษะการร้อง เช่น การร้องแนะนำชื่อตนเอง การร้องเพลงประกอบท่าทาง ร้องเสียงตามคุณครู เป็นต้น
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เช่น คิดท่าทางประกอบดนตรี การกลิ้งบอล การเคลื่อนไหวกับผ้า เป็นต้น
- ทักษะการอ่าน เช่น การอ่านนิทาน นับตัวเลข อ่านคำศัพท์ เป็นต้น

สังเกตได้ว่าทุกกิจกรรมจะมีการเชื่อมโยงกัน และใช้ดนตรีเป็นสื่อหรืออุปกรณ์ในการเรียนการสอน พร้อมทั้งปลูกฝังลักษณะนิสัย บุคลิกภาพที่ดีของเด็ก ผ่านการทำกิจกรรมไปด้วย สอดคล้องกับ ญรุธ สุธจิตต์ (2537) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมทางดนตรีที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ควรต้องครอบคลุมทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ ปลูกฝังทัศนคติที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัย และคุณครูควรคำนึงถึงจิตวิทยาการสอน และพัฒนาการของเด็ก

บรรณานุกรม

- คณิต พรหมนิล. (2560). **การนำเสนอกิจกรรมดนตรีเพื่อส่งเสริมเจตคติทางดนตรีสำหรับเด็กด้อยโอกาส**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญรุธ สุธจิตต์. (2537). **กิจกรรมดนตรีสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). **ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตปาลิน เจริญสุข. (4 ธันวาคม 2562). **สัมภาษณ์**.
- พรณี ช.เจนจิต. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.

- พิทักษ์ คชวงศ์. (2537). ดนตรีกับเด็ก. เพื่อนใจ. 4, 15-20.
- โรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์. (2561). ข้อมูลของโรงเรียนสอนดนตรีเอื้อมอารีย์. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.aumareemusicschool.ac.th/th/about-us/>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561].
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526). จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกรี เจริญสุข. (2541). คู่มือการอบรมครูซูซูกิและการเป็นครูซูซูกิขั้นต้น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.